

Tværtimod, Folkeskolen har de allerfleste Børn, og det vilde derfor være hensynsløst overfor den opvoksende Slægt, dersom man vilde ønske, at denne Skole skulde blive saa ringe som muligt. Jeg ønsker tværtimod, at den maa blive saa god som muligt, og at Seminarierne maa uddanne de bedst mulige Lærere, de mest interesserede og mest udviklede Lærere, og at Forholdene i Kommunerne maa blive saadanne, at de kan have et anstændigt Udkomme, saa at de kan leve sorgløst og hengive sig til den Gerning, de er kaldede til. Thi Lærere og Lærerinder har den vigtigste Gerning, man overhovedet kan faa betroet. Vi Forældre betror dem det bedste, vi har: vore Børn, for at de skal hjælpe os med at opdrage og oplære dem. Men derfor skylder vi dem ogsaa det Hensyn, at vi sørger for, at deres Forhold er saa gode som muligt.

Ved Siden af, at jeg ønsker, at Folkeskolen maa være saa god som muligt, ønsker jeg ogsaa, at den mere end hidtil maa lægge Vægt paa ikke blot at oplyse Børnene, men ogsaa at opdrage dem. Og her er vi efter min Mening netop inde paa noget forkert. Den Mellemskole, der er oprettet, er en daarlig Indretning, den virker skadelig paa mange Maader. Den virker uheldigt overfor Læreren, thi det er ikke nogen Fornøjelse for en Lærer at se sine flinkeste Elever gaa bort fra sig, naar de er 11 Aar. Det er ogsaa uheldigt for dem, der bliver tilbage. De kommer i Virkeligheden til at sidde med en Slags sort Korkarde, der viser, at de ikke er værdige til at rykke op paa det næste Trin. Men endnu værre er det, at Lærerne i Folkeskolen fristes til i alt for høj Grad at anlægge deres Undervisning paa en helt forkert Maade; de fristes til at sætte en vis Ære i at faa saa mange af deres Elever som muligt præparerede til at gaa over i Mellemskolen. I samme Grad en Lærer gør det, kommer han bort fra det, der skulde være Folkeskolens Formaal: at give den opvoksende Slægt paa det første Trin en almindelig Oplysning, et Dannelsesgrundlag, saaledes at Undervisningen er et samlet Hele og ikke et Pluk, der afbrydes midt i Undervisningstiden. Enhver vil se, hvilken Forskel der er, naar Læreren underviser med det for Øje, at en Del af Eleverne skal gaa videre og ind i de lærde Skoler, og naar han underviser Børnene med det Formaal, at de skal blive nyttige og dygtige og ogsaa gode Mennesker. Det var det, Frederik den Sjette og hans Regering satte som Maal for Folke-

skolen i 1814, da de tegnede dens Formaal derhen, at den opvoksende Slægt maa lære, hvad den skylder Gud, sig selv og sin Næste, for at det kan blive gode og nyttige Borgere for det Samfund, den tilhører. Det er et udmærket Program, og Folkeskolen skulde aldrig komme bort fra det. Vi maa huske paa, at de allerfleste Børn i Danmark kun bliver undervist i Folkeskolen. Endnu er det saaledes, at den store Mængde af dem, der gaar ud fra Folkeskolen, gennemgaaende ikke faar nogen anden Undervisning end Folkeskolens. Derfor bør Folkeskolen have Ret til at beholde sine Elever indtil det 14de Aar. De skal ikke føres over i andre Skoler, og Skolen skal ikke have det Formaal for Øje at præparere dem til at gaa over i Mellemskolen, der er et Trin paa Vejen til den lærde Skole. De skal blive nyttige, dygtige og gode Mennesker; der er Trang til arbejdsføre og arbejdsvillige Mennesker baade i aandelig og timelig Henseende i vort Land. Det er derfor at forfuske det, som er Folkeskolens egentlige Opgave, naar man fortsætter med den Ordning, man er inde paa nu.

Ungdomsskolen har ogsaa min varmeste Interesse, men jeg vil aldrig kunne give mit Samtykke til, at den bliver en Tvangsskole. Ungdomsskolen, saaledes som vi nu har sat den i Gang ved Bevillinger paa Finansloven, er og bør stadig være en frivillig Sag. Den Dag man kommer ind paa at indføre Tvangsforanstaltninger overfor nogen af Parterne, er man inde paa Afveje. Det vilde dog ogsaa være mærkeligt, om man, da der ikke er Skoletvang for Børn under 14 Aar, vilde indføre Skoletvang for Børn over 14 Aar, saaledes at de var pligtige at gaa i den bestemte Skole, der er i en Kommune, enten Børnene eller deres Forældre syntes om det eller ej. Det er en Ordning, som jeg ikke kan tilraade. Jeg maa fastholde mit Standpunkt, at det skal være et Tilbud til Befolkningen og ikke et Paabud. Den Dag, man gør det til en Tvangsforanstaltning, gør man Ulykke for den Sag i Stedet for at anspore paa bedst mulig Maade. Der er mange Veje at gaa for at vække Interessen for denne Sag, saaledes at den frivillig kan udvikle sig, uden at den skal tages helt i Statens Favntag.

Efter disse Bemærkninger skal jeg henstille til den højtærede Undervisningsminister, om han vil vise samme Velvillie i Fremtiden, som han har vist hidtil overfor Friskolen med Hensyn til Dyrtidstillæg,